

Sygn. akt II CNP 39/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 października 2013 r.

skargi E. S.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w G.

z dnia 14 sierpnia 2012 r., sygn. akt V Ca [...]

wydanego w sprawie z powództwa Powiatu G. - Powiatowego Urzędu Pracy w G.

przeciwko E. S.

o zapłatę,

**odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądza od E. S.
na rzecz Powiatu G. - Powiatowego Urzędu Pracy w G.
kwotę 1200,- (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów
wywołanych skargą.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w G.. Orzeczeniem tym Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanej na rzecz Powiatu G. – Powiatowego Urzędu Pracy w G. świadczenie pieniężne tytułem zwrotu pożyczki z Funduszu Pracy udzielonej A. X. na podjęcie działalności gospodarczej. W związku z brakiem spłacenia pożyczki w ustalonym terminie dnia 29 kwietnia 2005 r. strony zawarły „Porozumienie w sprawie warunków spłaty pożyczki”, w którym określono sposób ratalnej spłaty zadłużenia oraz postanowiono, że jej dotychczasowe zabezpieczenie w postaci hipoteki zostanie zastąpione poręczeniem udzielonym przez E. S.. Umowa poręczenia została zawarta tego samego dnia pomiędzy powodem a pozwaną. Kwota zasądzona przez Sądy pierwszej i drugiej instancji wynikała z odpowiedzialności pozwanej w ramach stosunku poręczenia.

Pozwana wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu drugiej instancji. Zarzuciła mu, po pierwsze, naruszenie art. 1, 33, 38, 58, 60 i 876 § 1 k.c. przez błędne uznanie, że „Porozumienie w sprawie warunków spłaty pożyczki” oraz umowa poręczenia były ważne mimo zawarcia ich z Powiatowym Urzędem Pracy. Po drugie, wskazała na naruszenie art. 6 pkt 15 lit. d i art. 18 ust. 4a ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jedn. tekst Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 ze zm., dalej jako: „ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu”) przez brak odrzucenia pozwu, mimo niedopuszczalności drogi sądowej w sprawie z uwagi na możliwość rozłożenia na raty udzielonej pożyczki wyłącznie w drodze decyzji administracyjnej. Po trzecie, zdaniem skarżącej Sąd Okręgowy naruszył także przepisy prawa procesowego, tj. art. 1 i art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na wspomnianą niedopuszczalność drogi sądowej oraz art. 328 § 2 k.p.c. i art. 45 Konstytucji przez pominięcie w uzasadnieniu istotnych zarzutów pozwanej, a tym samym naruszenie jej prawa do sądu. Na tej podstawie skarżąca wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę powód wniósł o jej odrzucenie, ewentualnie oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jest oczywiście bezzasadna, a tym samym należy odmówić przyjęcia jej do rozpoznania.

Zarzuty skarżącej koncentrują się na trzech kluczowych kwestiach, z których żadna nie wskazuje jednak na możliwość uznania orzeczenia za sprzeczne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z utrwaloną wykładnią tego przepisu o sprzeczności orzeczenia z prawem mówić można wówczas, gdy ma ona charakter kwalifikowany, a więc jest ewidentna i polega na rażącym naruszeniu treści obowiązujących norm prawnych. Taki sposób rozumienia tej przesłanki wynika z charakteru środka zaskarżenia, jakim jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku. Jej celem jest uzyskanie prejudykatu pozwalającego na dochodzenie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. Z tych powodów skarga ta może być uwzględniona jedynie w razie niewątpliwych i poważnych naruszeń prawa – stanowiących rażące uchybienie w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Ze swej istoty opiera się on na szerokim marginesie swobody sędziego na wszystkich etapach procesu stosowania prawa, w tym co do kwalifikacji prawnej ustalonego stanu faktycznego oraz określenia jej konsekwencji. Odmienne rozumienie przesłanki niezgodności z prawem na gruncie art. 424¹ § 1 k.p.c. stałoby więc w sprzeczności z ustrojowymi założeniami co do pozycji sędziego i przysługującego mu zakresu swobody decyzji. Pogląd ten jest powszechnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2013 r., IV CNP 36/12, nie publ. oraz z dnia 5 października 2012 r., IV CNP 8/12, nie publ.) oraz został zaaprobowany przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 września 2012 r., SK 4/11 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1104).

W okolicznościach sprawy żaden z zarzutów skarżącej nie wskazuje, by Sąd Okręgowy dopuścił się tak rozumianego naruszenia prawa.

Po pierwsze, za rażąco sprzeczny z prawem nie można uznać wniosku, że umowa określająca sposób rozłożenia na raty zaległości z tytułu umowy pożyczki, jak również umowa poręczenia nie naruszały prawa. Skarżąca w sposób oczywiście bezzasadny powołuje się w tym wypadku na treść art. 6 ust. 15 lit. d i art. 18 ust. 4a ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Ustalenie, czy z przepisów tych wynika, że ukształtowanie treści stosunku prawnego pożyczki z Funduszu Pracy (odroczenie terminu spłaty, rozłożenie na raty albo umorzenie należności z tytułu pożyczki w całości lub części) wymaga wydania decyzji administracyjnej nie uzasadnia wniosku o ewidentnym naruszeniu prawa przez Sąd drugiej instancji. W okolicznościach sprawy brak bowiem jednoznacznych i przekonujących argumentów, by „Porozumienie w sprawie warunków spłaty pożyczki” nie mogło być kwalifikowane, jak twierdzi Sąd Okręgowy (podzielając w tym zakresie zdanie powoda), jako modyfikacja stosunku prawnego pożyczki, który od początku zawierał w sobie postanowienie o ratalnej spłacie zadłużenia przez A. X.. Zdaniem Sądu drugiej instancji, porozumienie stron zmieniałoby jedynie sposób tej spłaty, nie oznaczało natomiast „rozłożenia na raty [...] pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy” w rozumieniu art. 6 ust. 15 lit. d ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Wniosek ten opiera się o ocenę ustalonego w sprawie stanu faktycznego i mieści się w ramach swobody oceny sędziowskiej. W konsekwencji, z całą pewnością nie można uznać go za rażące naruszenie prawa, które mogłoby prowadzić do uwzględnienia wniesionej skargi.

Po drugie, z tych samych powodów za nieuzasadniony należy uznać także pogląd skarżącej, by w sprawie zachodziła niedopuszczalność drogi sądowej. Biorąc pod uwagę, że za naruszenie prawa w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. nie można uznać wniosku Sądu Okręgowego o dopuszczalności zmiany sposobu spłaty pożyczki bez wydania decyzji administracyjnej, nie stanowi go także stwierdzenie, że powództwo nie mogło być rozpoznane w postępowaniu cywilnym. Niezależnie od tego nie ulega wątpliwości, że sam stosunek poręczenia ma ze swej istoty charakter cywilnoprawny, a zatem wynikające z niego roszczenia mogą być dochodzone przed sądami cywilnymi. Stwierdzenie, czy konkretna umowa poręczenia spełnia przesłanki ważności należy natomiast do oceny zasadności tego powództwa, pozostając bez wpływu na dopuszczalność drogi sądowej.

Po trzecie, za naruszenie prawa, które mogłoby uzasadniać uwzględnienie skargi wniesionej przez pozwaną, z całą pewnością nie można uznać pominięcia przez Sąd Okręgowy w treści uzasadnienia niektórych zarzutów apelacji. Nie ulega oczywiście wątpliwości, że obowiązkiem sądu drugiej instancji jest odniesienie się do wszystkich problemów poruszonych w apelacji (co nie oznacza obowiązku omawiania każdego z zarzutów z osobna). Jego naruszenie nie oznacza jednak samo przez się, by orzeczenie w rażący sposób naruszało treść norm prawnych. Jednocześnie skarżąca nie przedstawiła żadnych argumentów, które wskazywałyby, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zawiera w tym zakresie błąd merytoryczny. W rezultacie trudno uznać, by samo pominięcie zarzutu w uzasadnieniu przesądzało o niezgodności tego orzeczenia z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c.

W kontekście tego zarzutu konieczne jest jednak stwierdzenie, że uzasadnienie sporządzone przez Sąd Okręgowy w inny sposób uchybia regułom konstruowania uzasadnienia orzeczenia w sprawie cywilnej, wynikających z art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem każde uzasadnienie, obok opisu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, powinno przedstawiać także jego „podstawę prawną”, przez którą rozumieć należy argumentację prawną wskazującą na poprawność wydanego rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego element ten został sformułowany w sposób wysoce dyskusyjny. Zawarta w nim argumentacja prawna stanowi w istocie zbiór uwag, które dopiero przy szczegółowej interpretacji ułożyć można, częściowo, w logiczny ciąg argumentów. Stwierdzenia Sądu Okręgowego są jedynie szkicem, który mógłby przygotowywać sporządzenie wyводу prawnego – z całą pewnością sam przez się nie może być uznany za właściwe przedstawienie podstawy prawnej orzeczenia w rozumieniu art. 328 § 2 k.p.c. Wrażenie to potęguje dodatkowo fakt obszernego przytaczania przez Sąd Okręgowy pełnej treści przepisów prawa, które nie znajduje dalszego ciągu w formułowanych konkluzjach. Z opisanych wyżej przyczyn, naruszenie reguł sporządzania uzasadnienia, choć samo w sobie stanowi naruszenie prawa, nie uzasadnia w tym wypadku wniosku, by naruszenie to odpowiadało treści art. 424¹ § 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 424⁹ k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu, o kosztach postępowania rozstrzygając na podstawie art. 98 § 1 i art. 109 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c.

aw

es